

ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วยประคับประคองของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

Satisfaction of Simulation-Based Learning in Palliative Care Nursing among Nursing Students in Private University, Bangkok

มิตรา เกดอินทร์¹ ราชน เกษดา² เตือนใจ เจริญบุตร²

Mittra Kerd-in¹ Rachun Kesda² Taunjai Jaroenbootra²

¹ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Faculty of Nursing, Srinakharinwirot University

² คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ Faculty of Nursing, North Bangkok University

Corresponding author, Rachun Kesda, Email: rachun.ke@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลต่อการใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วยประคับประคอง โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีสององค์ประกอบของ Herzberg วิเคราะห์ปัจจัยจูงใจ (ด้านเนื้อหาและด้านผู้เรียน) และปัจจัยก้ำจุน (ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 48 คน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีค่าความเชื่อมั่น .91 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด ($M = 4.50, SD = .13$) โดยความพึงพอใจทุกด้านของปัจจัยจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ความพึงพอใจด้านเนื้อหาามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.58, SD = .34$) รองลงมา คือ ด้านผู้เรียน ($M = 4.55, SD = .22$) สำหรับปัจจัยก้ำจุน พบว่าความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุดและมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.53, SD = .25$) ส่วนความพึงพอใจด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้และด้านครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย $M = 4.41 (SD = .32)$ และ $M = 4.40 (SD = .25)$ ตามลำดับ ผลการวิจัยสะท้อนว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงช่วยพัฒนาทักษะการพยาบาล ความมั่นใจในการปฏิบัติงาน และการตัดสินใจทางคลินิกของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ ความพึงพอใจ สถานการณ์จำลองเสมือนจริง การพยาบาลผู้ป่วยประคับประคอง
นักศึกษาพยาบาล

Abstract

This descriptive study aimed to investigate nursing students' satisfaction with simulation-based learning in palliative care nursing, applying Herzberg's two-factor theory to analyze motivator factors (content and learner aspects) and hygiene factors (instructor, teaching management, and learning support aspects). The sample consisted of 48 fourth-year nursing students from a private university in Bangkok. Research instruments included a demographic questionnaire and a satisfaction assessment form with a reliability coefficient of .91. Data were analyzed using descriptive statistics.

The findings revealed that students' overall satisfaction was at the highest level ($M = 4.50$, $SD = .13$). All aspects of motivator factors were rated at the highest level, with content aspect having the highest mean score ($M = 4.58$, $SD = .34$), followed by learner aspect ($M = 4.55$, $SD = .22$). For hygiene factors, satisfaction with teaching and learning management was at the highest level, with the highest mean score ($M = 4.53$, $SD = .25$), whereas satisfaction with learning support and instructor aspects were at a high level, with mean scores of $M = 4.41$ ($SD = .32$) and $M = 4.40$ ($SD = .25$), respectively. These findings reflect that simulation-based learning effectively enhances nursing skills, confidence in practice, and clinical decision-making among nursing students.

Keywords *satisfaction, simulation-based learning, palliative care nursing, nursing students*

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพยาบาลผู้ป่วยระยะประคับประคองและการดูแลในระยะสุดท้ายของชีวิตเป็นประเด็นสำคัญในระบบสุขภาพปัจจุบัน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และการเพิ่มขึ้นของโรคเรื้อรังที่คุกคามต่อชีวิต ส่งผลให้มีผู้ป่วยที่ต้องการการดูแลแบบประคับประคองมากขึ้น (World Health Organization [WHO], 2020) การดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้มีเป้าหมายสำคัญในการบรรเทาความทุกข์ทรมานทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ เพื่อให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุดในช่วงเวลาที่เหลืออยู่ (ณัฐชนา บัวละคร และบุษบา สมใจวงษ์, 2566) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ทำให้มีความต้องการ

การดูแลแบบประคับประคองเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับนโยบายระดับชาติที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยระยะท้าย จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมของบุคลากรทางการแพทย์ให้มีความรู้และทักษะในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้อย่างมีประสิทธิภาพ (WHO, 2020)

พยาบาลเป็นบุคลากรทางสุขภาพที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคอง เนื่องจากต้องให้การดูแลอย่างต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง ทั้งนี้พยาบาลต้องมีความสามารถในการประเมินความต้องการของผู้ป่วยและครอบครัวอย่างครอบคลุม สามารถจัดการอาการรบกวนต่าง ๆ ให้การดูแลด้านจิตสังคมและจิตวิญญาณ รวมถึงการสื่อสารเรื่องการ

วางแผนการดูแลล่วงหน้า และการดูแลใน
ระยะใกล้เสียชีวิต (ศุภวรรณ ใจบุญ, ชีราภรณ์
จันทร์ดา, และบัวหลวง สำแดงฤทธิ์, 2564)
นอกจากนี้ยังต้องมีทักษะในการทำงานร่วมกับ
ทีมสหสาขาวิชาชีพ และการประสานงานกับ
หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่าง
ต่อเนื่องและมีคุณภาพ การเตรียมความพร้อม
นักศึกษาพยาบาลให้มีความรู้และทักษะในการ
ดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อ
เป้าหมายในการผลิตพยาบาลที่มีสมรรถนะใน
การดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคองเข้าสู่วิชาชีพ

การจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์
จำลองเสมือนจริงเป็นหนึ่งในวิธีการที่มี
ประสิทธิภาพในการพัฒนาความรู้และทักษะของ
นักศึกษาพยาบาล เนื่องจากเป็นวิธีการที่เปิด
โอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติในสถานการณ์ที่
ใกล้เคียงกับความเป็นจริง โดยไม่ก่อให้เกิดความ
เสี่ยงต่อผู้ป่วย (จันทิมา ช่วยชม และยุพิน หมั่น
ทิพย์, 2565) ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์
การตัดสินใจทางคลินิก การแก้ปัญหาใน
สถานการณ์ต่าง ๆ และส่งเสริมให้นักศึกษา
พยาบาลได้ฝึกทักษะการสื่อสารและการทำงาน
เป็นทีม รวมทั้งยังช่วยลดความวิตกกังวลของ
นักศึกษาในการปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยจริง
และเพิ่มความมั่นใจในการปฏิบัติงานในอนาคต
(สุภัทรา สีสงค์, จักรพันธ์ กีนออย, ศิริกุล การุณ
เจริญพาณิชย์, และสมคิด รูปงาม, 2565) การ
จัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลอง
เสมือนจริงจึงเป็นวิธีการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะ
ทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล อีกทั้งยังส่งผล
ต่อความพึงพอใจของนักศึกษาจากการได้

ประสบการณ์ที่สมจริงในการปฏิบัติซึ่งสามารถ
นำไปใช้เผชิญกับสถานการณ์จริงในขณะ
ปฏิบัติงานได้

ความพึงพอใจในการศึกษาครั้งนี้ประยุกต์
มาจากแนวคิดตามทฤษฎีสององค์ประกอบของ
Herzberg, Mausner และ Snyderman (1959) ซึ่ง
หมายถึงภาวะทางอารมณ์เชิงบวกที่บุคคลมีต่อการ
ปฏิบัติงาน โดยเกี่ยวข้องกับ 2 ปัจจัยหลัก คือ
ปัจจัยจูงใจ (motivators) ที่เกี่ยวข้องกับงานที่
ปฏิบัติ จะช่วยสร้างความรู้สึกระหว่าง และปัจจัย
ค้ำจุน (hygiene factors) ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของ
งานจึงช่วยลดความรู้สึกระหว่างหรือความไม่พึง
พอใจ จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา
เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการ
สอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงทั้งใน
และต่างประเทศ พบว่านักศึกษาพยาบาลมีความ
พึงพอใจต่อการเรียนด้วยสถานการณ์จำลองใน
ระดับมากที่สุด โดยวิธีการสอนนี้ช่วยเพิ่มความ
มั่นใจ ความพร้อม และปรับทัศนคติของนักศึกษา
พยาบาลก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานจริง (ปณิดา พุ่ม
พุทธ และขวัญตา ภูริวิทย์ธีระ, 2565) สอดคล้อง
กับการศึกษาในต่างประเทศของ Gillan และ
Johnston (2024) ที่พบว่าการใช้สถานการณ์
จำลองเสมือนจริงในการสอนการดูแลแบบ
ประคับประคองช่วยเพิ่มความมั่นใจและความพึง
พอใจของนักศึกษาพยาบาล เช่นเดียวกับการ
ศึกษาของ Alwawi และ Inkaya (2023) ที่
พบว่าการใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงทั้ง
แบบใช้ผู้ป่วยจำลองมาตรฐานและแบบความ
เสมือนจริงระดับต่ำ มีผลต่อความพึงพอใจและ
ความมั่นใจของนักศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน แต่

ทักษะของกลุ่มที่ใช้ผู้ป่วยจำลองมาตรฐานมีการพัฒนาที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญมากกว่า รวมถึงการศึกษาของ Zhang และคณะ (2024) พบว่าการใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง ส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถ และเจตคติที่ดีขึ้นหลังการเรียนรู้

การศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริง โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษายาบาลของประเทศไทยมีจำนวนจำกัด ส่วนหนึ่งมีการวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในประเด็นอื่น (ปนิดา พุ่มพุทธร และขวัญตา ภูริวิทยธิระ, 2565) พบเพียงหนึ่งการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคองโดยตรงด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงที่มุ่งเน้นการวัดตัวแปรด้านความสามารถในการแก้ปัญหาและทัศนคติ ซึ่งแตกต่างจากตัวแปรในการศึกษาคั้งนี้ (ราชัน เกษดา และภาวิดา ภูมิลุน, 2568) นอกจากนี้การศึกษาที่ผ่านมายังมีข้อจำกัดในการศึกษาตามองค์ประกอบของทฤษฎีสองปัจจัย (ขวัญฤทัย ธรรมกิจไพโรจน์, จันทรลักษณ์ มณีวงษ์, และจารุวรรณ สอนงญาติ, 2566) เนื่องจากงานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งศึกษาความพึงพอใจภายหลังการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมเท่านั้น โดยยังขาดการพิจารณาความพึงพอใจที่ครอบคลุมทั้งปัจจัยเชิงใจและปัจจัยเชิงค้ำจุนตามทฤษฎีของ Herzberg และคณะ (1959) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ การศึกษาคั้งนี้จึงมีเป้าหมายในการวัดความพึงพอใจต่อการใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วยประคับประคอง

โดยได้พัฒนาการวัดความพึงพอใจให้ครอบคลุม 5 ด้านสำคัญตามทฤษฎีของ Herzberg และคณะ (1959) ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และด้านผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลต่อการใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วยประคับประคอง ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยเชิงใจ (ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา และผู้เรียน) และด้านปัจจัยค้ำจุน (ประกอบด้วย ด้านครูผู้สอน การจัดการเรียนการสอน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยคั้งนี้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีสององค์ประกอบของ Herzberg และคณะ (1959) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ทฤษฎีดังกล่าวมุ่งเน้นการอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้กับบริบทการเรียนการสอน โดยแบ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจออกเป็น 2 กลุ่มหลัก คือ ปัจจัยเชิงใจ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมความรู้สึกเชิงบวกและกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจ และปัจจัยค้ำจุน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยลดความรู้สึกเชิงลบหรือความไม่พึงพอใจ ในการศึกษาคั้งนี้ปัจจัยทั้งสองถูกนำมาประยุกต์ใช้เพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์

จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วย
ระดับประคอง โดยปัจจัยเชิงใจ ประกอบด้วย
ด้านเนื้อหา ซึ่งเน้นความน่าสนใจ ความเข้าใจง่าย
และการนำไปใช้ประโยชน์ในวิชาชีพ และด้าน
ผู้เรียน ซึ่งเกี่ยวกับความพร้อม ความตั้งใจ และ
การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ส่วนปัจจัย
ด้านอื่น ประกอบด้วย ด้านครูผู้สอน ซึ่งเป็น
ผู้สนับสนุนทางวิชาการและเป็นที่ปรึกษาในการ
เรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเกี่ยวกับ
วิธีการและการดำเนินงานของกระบวนการเรียนรู้
และด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งเกี่ยวกับการ
เรียนการสอน ห้องเรียน และอุปกรณ์ที่มี
คุณภาพ

ปัจจัยทั้งสองกลุ่มนี้มีผลโดยตรงต่อ
ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาล โดย
ปัจจัยเชิงใจช่วยกระตุ้นความรู้สึกรักเรียน ความ
สนุกสนาน และความรู้สึกรักทำทนายในการเรียน
ในขณะที่ปัจจัยด้านอื่นมีบทบาทสำคัญในการลด
ความไม่พึงพอใจ เช่น การลดความเครียดและ
ความกังวลของผู้เรียน การวัดระดับความพึงพอใจ
จึงถูกออกแบบให้ครอบคลุมทั้ง 5 ด้านสำคัญ
เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการ
พัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มี
ประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของ
ผู้เรียนอย่างเหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา
(descriptive research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลความ
พึงพอใจของนักศึกษาพยาบาล ภายหลังการ

จัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลอง
เสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วยระดับประคอง

ประชากร คือ นักศึกษา คณะพยาบาล
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ปีการศึกษา
2567 จำนวน 247 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปี
ที่ 4 ปีการศึกษา 2567 คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ จำนวน 48 คน
คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ตาม
เกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นนักศึกษาที่
ลงทะเบียนเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล
ระดับประคอง 2) ผ่านการเรียนภาคทฤษฎีใน
รายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุและการดูแล
ระดับประคอง 3) สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการ
เรียนการสอนได้ตลอดระยะเวลาที่กำหนด และ
4) ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ส่วนเกณฑ์การคัดออก
ประกอบด้วย 1) ขาดเรียนในช่วงโม่งการจัดการ
เรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริง
2) ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบตามที่
กำหนด และ 3) ขาดออกจากกรวิจัยหรือลาพัก
การศึกษาระหว่างดำเนินการวิจัย

**การจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์
จำลองเสมือนจริง** ประกอบด้วยเครื่องมือในการ
ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ออกแบบโดย
ผู้วิจัย โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
กับผู้ป่วยในระยะระดับประคอง เพื่อให้เกิด
ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา
แผนการจัดการเรียนรู้แบ่งขั้นตอนเป็น 3 ส่วน
หลัก ได้แก่

1.1 ขั้น pre-briefing ชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ อธิบายบทบาทหน้าที่ของนักศึกษา แนะนำเครื่องมือและทบทวนความรู้ที่จำเป็น

1.2 ขั้น simulation นักศึกษาเข้าร่วมสถานการณ์จำลอง ฝึกปฏิบัติการแก้ไขปัญหาและการดูแลผู้ป่วย โดยมีการสังเกตและบันทึกผลโดยผู้สอน

1.3 ขั้น debriefing สะท้อนประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อดีและข้อที่ควรพัฒนา พร้อมสรุปบทเรียนที่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติจริง

2. สถานการณ์จำลอง พัฒนาจากข้อมูลผู้ป่วยจริงในหอผู้ป่วย ออกแบบในรูปแบบไฮบริด โดยผสมผสานการใช้หุ่นจำลองเสมือนจริงและผู้ป่วยมาตรฐาน (standard patient: SP) เพื่อเพิ่มความสมจริงและประสิทธิภาพในการฝึกปฏิบัติ สถานการณ์จำลองมีการพัฒนาคุณภาพโดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาทำ alpha test กับอาจารย์ในทีมผู้พัฒนาบทบท ร่วมกับการวิพากษ์โดยอาจารย์ผู้ร่วมสอน หลังจากนั้นจึงทำ beta test กับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 เพื่อทดสอบความเป็นไปได้และปรับแก้ไขอีกครั้งก่อนนำสถานการณ์ไปใช้จริง โดยสถานการณ์จำลองที่พัฒนาขึ้นมีจำนวน 1 สถานการณ์ แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะสุดท้ายภายในสถานพยาบาล

ระยะที่ 2 การดูแลต่อเนื่องจากสถานพยาบาลไปยังบ้านและชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ และเกรดเฉลี่ยของนักศึกษา ลักษณะของคำถามมีทั้งแบบเติมคำและแบบเลือกตอบ

2. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วยประคับประคองผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 21 ข้อ จำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านครูผู้สอน จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านเนื้อหา จำนวน 3 ข้อ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 4 ข้อ 4) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ จำนวน 4 ข้อ และ 5) ด้านผู้เรียน จำนวน 5 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าคะแนน 1 - 5 ดังนี้ มากที่สุด (5 คะแนน) มาก (4 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) น้อย (2 คะแนน) และน้อยที่สุด (1 คะแนน) การแปลผลระดับความพึงพอใจ กำหนดเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของศิริชัย กาญจนวาสี (2545) โดยแบ่งระดับความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับมากที่สุด (4.51-5.00) ระดับมาก (3.51-4.50) ระดับปานกลาง (2.51-3.50) ระดับน้อย (1.51-2.50) และระดับน้อยที่สุด (1.00-1.50)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัยทั้งหมดผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ จำนวน 3 ท่าน โดยแบบประเมิน

ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วยระดับประคอง มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (content validity index: CVI) เท่ากับ .89 ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนฯ ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ที่เข้าร่วมการทดสอบ beta test และมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน คำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ .91

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างตามมาตรฐานจริยธรรมการวิจัย โดยนำเสนอโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยแห่งมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ และได้รับอนุมัติภายใต้เอกสารเลขที่ NS20/2567 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2567 หลังจากการอนุมัติดังกล่าว ผู้วิจัยได้แจ้งรายละเอียดให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และระยะเวลาของการวิจัย พร้อมมอบเอกสารชี้แจงเพื่อให้นักศึกษาอ่านและเปิดโอกาสให้สอบถามจนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ขอความยินยอมโดยให้กลุ่มตัวอย่างลงนามในแบบฟอร์มการยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (consent form) ก่อนที่จะเริ่มการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมจะถูกวิเคราะห์ในภาพรวม โดยไม่มีการเปิดเผยตัวตนหรือข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล อีกทั้งข้อมูลดังกล่าวจะถูกจัดเก็บในพื้นที่ที่มีการควบคุมการเข้าถึงให้เฉพาะผู้วิจัยเป็นผู้ดูแลเท่านั้น และเมื่อ

กระบวนการวิจัยเสร็จสิ้น ข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ เพื่อปกป้องความปลอดภัยของข้อมูลและรักษามาตรฐานจริยธรรมการวิจัยอย่างสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยขออนุมัติเก็บข้อมูลกับนักศึกษาจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เมื่อได้รับอนุมัติ จึงเข้าแนะนำตัวต่อคณบดีและอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บข้อมูล และการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วยระดับประคอง ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้น pre-briefing เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ ขั้น simulation โดยให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติโดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริง และขั้น debriefing เพื่อสะท้อนประสบการณ์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ภายหลังเสร็จสิ้นการสอน ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและแบบประเมินความพึงพอใจ โดยให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามด้วยตนเองใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ก่อนนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและคะแนนความพึงพอใจต่อการใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 95.80 มีอายุระหว่าง 21-25 ปี ร้อยละ 83.30 อายุเฉลี่ย 23.87 ปี ($SD = 3.79$) มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.51-3.00 มากที่สุด ร้อยละ 56.25 และค่าเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยสะสม 2.93 ($SD = .16$)

2. ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้าน

นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วยประคับประคองอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.50$, $SD = .13$) เมื่อ

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วยประคับประคองของนักศึกษาพยาบาล ($n = 48$)

การประเมินรายด้าน	M	SD	ระดับความพึงพอใจ
ปัจจัยเชิงใจ			
1.1 ด้านเนื้อหา	4.58	.34	มากที่สุด
1.2 ด้านผู้เรียน	4.55	.22	มากที่สุด
ปัจจัยคำจูน			
1.3 ด้านครูผู้สอน	4.40	.25	มาก
1.4 ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.53	.25	มากที่สุด
1.5 ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.41	.32	มาก
โดยรวม	4.50	.13	มากที่สุด

3. ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในรายละเอียดของแต่ละด้าน

3.1 ปัจจัยเชิงใจ

ด้านเนื้อหา

นักศึกษามีความพึงพอใจด้านเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงทุกข้อในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้

พิจารณารายด้านตามกรอบแนวคิดทฤษฎีสององค์ประกอบของ Herzberg มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ปัจจัยเชิงใจ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งสองด้าน โดยด้านเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.58$, $SD = .34$) รองลงมา คือ ด้านผู้เรียน ($M = 4.55$, $SD = .22$)

2.2 ปัจจัยคำจูน พบว่าด้านการจัดการเรียนการสอน นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($M = 4.53$, $SD = .25$) ส่วนด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ($M = 4.41$, $SD = .32$) และด้านครูผู้สอน ($M = 4.40$, $SD = .25$) มีความพึงพอใจระดับมาก ดังตารางที่ 1

ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($M = 4.63$, $SD = .57$) รองลงมา คือ เนื้อหามีความทันสมัยและสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะพยาบาลในปัจจุบัน ($M = 4.58$, $SD = .61$) และเนื้อหามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชา ($M = 4.54$, $SD = .50$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจด้านเนื้อหาต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วย
 ประทับประคองของนักศึกษาพยาบาล (n = 48)

การประเมินด้านเนื้อหาหัวข้อ	M	SD	ระดับความพึงพอใจ
เนื้อหา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชา	4.54	.50	มากที่สุด
เนื้อหา มีความทันสมัยและสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะพยาบาลใน ปัจจุบัน	4.58	.61	มากที่สุด
เนื้อหา ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไป ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.63	.57	มากที่สุด

ด้านผู้เรียน
 นักศึกษามีความพึงพอใจเกือบทุกข้อ
 ในระดับมากที่สุด ยกเว้น ข้อคำถามเกี่ยวกับการ
 ฝึกสถานการณ์จำลองเสมือนจริงส่งเสริมให้
 ผู้เรียนเข้าใจและประยุกต์ใช้ทักษะพยาบาลได้ดี
 ขึ้น มีความพึงพอใจในระดับมาก (M = 4.46, SD
 = .50) ข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด คือ
 การฝึกสถานการณ์จำลองเสมือนจริงส่งเสริมให้
 ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญในการทำงานเป็น
 ทีม (M = 4.65, SD = .48) รองลงมา คือ การฝึกใน
 สถานการณ์จำลองเสมือนจริงช่วยเพิ่มความมั่นใจ
 ในการปฏิบัติงานจริง (M = 4.58, SD = .65) ดัง
 ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจด้านผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วย
 ประทับประคองของนักศึกษาพยาบาล (n = 48)

การประเมินด้านผู้เรียนหัวข้อ	M	SD	ระดับความพึงพอใจ
การฝึกสถานการณ์จำลองเสมือนจริงช่วยเพิ่มทักษะการ ตัดสินใจทางคลินิก	4.54	.50	มากที่สุด
การฝึกสถานการณ์จำลองเสมือนจริงส่งเสริมให้ผู้เรียน ตระหนักถึงความสำคัญในการทำงานเป็นทีม	4.65	.48	มากที่สุด
การฝึกสถานการณ์จำลองเสมือนจริงช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและ ประยุกต์ใช้ทักษะพยาบาลได้ดีขึ้น	4.46	.50	มาก
การฝึกสถานการณ์จำลองเสมือนจริงช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยง ความรู้ทฤษฎีสู่การปฏิบัติได้	4.54	.58	มากที่สุด
การฝึกในสถานการณ์จำลองเสมือนจริงช่วยเพิ่มความมั่นใจใน การปฏิบัติงานจริง	4.58	.65	มากที่สุด

3.2 ปัจจัยคำจูน

ด้านครูผู้สอน

นักศึกษามีความพึงพอใจด้านครูผู้สอนในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุดเท่ากันสองด้าน ได้แก่ การให้คำแนะนำและแก้ปัญหาได้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพ ($M = 4.56$, $SD = .54$) และการเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและซักถามข้อสงสัย ($M = 4.56$, $SD = .50$) รองลงมา คือ การกระตุ้นให้นักศึกษามี

ส่วนร่วมในการฝึกทักษะพยาบาลในสถานการณ์จำลองเสมือนจริงอย่างเต็มที่ ($M = 4.33$, $SD = .59$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำที่สุด ได้แก่ การอธิบายการใช้งานระบบจำลองเสมือนจริงได้ชัดเจน เข้าใจง่าย ($M = 4.27$, $SD = .71$) และการอธิบายขั้นตอนการพยาบาลในสถานการณ์จำลองเสมือนจริงได้ถูกต้อง ($M = 4.27$, $SD = .64$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจด้านครูผู้สอนต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วย ประคับประคองของนักศึกษาพยาบาล ($n = 48$)

การประเมินด้านครูผู้สอนรายข้อ	M	SD	ระดับความพึงพอใจ
ผู้สอนอธิบายการใช้งานระบบจำลองเสมือนจริงได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.27	.71	มาก
ผู้สอนอธิบายขั้นตอนการพยาบาลในสถานการณ์จำลองได้ถูกต้อง เช่น การประเมินผู้ป่วย การบริหารยา และการจัดการภาวะวิกฤติ	4.27	.64	มาก
ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการฝึกทักษะพยาบาลในสถานการณ์จำลองเสมือนจริงอย่างเต็มที่	4.33	.59	มาก
ผู้สอนสามารถให้คำแนะนำและแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพ	4.56	.54	มากที่สุด
ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและซักถามเกี่ยวกับปัญหาข้อสงสัย	4.56	.50	มากที่สุด

ด้านการจัดการเรียนการสอน

นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนทุกข้อในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะทางการพยาบาล ($M = 4.58$, $SD = .50$) รองลงมา คือ กิจกรรมการเรียนการสอนเสริมสร้างความมั่นใจและกล้าแสดงออก ($M = 4.54$, $SD = .58$)

ส่วนข้อที่เหลือ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้สามารถฝึกทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม และกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้เข้าใจขั้นตอนการดูแลผู้ป่วยและการประสานงานในทีมการรักษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.50 ($SD = .51$ และ $.55$ ตามลำดับ) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอนต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วยระดับประคองของนักศึกษาพยาบาล (n = 48)

การประเมินด้านการจัดการเรียนการสอนรายข้อ	M	SD	ระดับความพึงพอใจ
กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะทางการพยาบาล	4.58	.50	มากที่สุด
กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถฝึกทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม	4.50	.51	มากที่สุด
กิจกรรมการเรียนการสอนเสริมสร้างความมั่นใจ กล้าแสดงออก	4.54	.58	มากที่สุด
กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเข้าใจขั้นตอนการดูแลผู้ป่วยและการประสานงานในทีมการรักษา	4.50	.55	มากที่สุด

ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

นักศึกษา มีความพึงพอใจต่อสิ่งสนับสนุนเกือบทุกข้อในระดับมาก ยกเว้น ข้อคำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนจากผู้สอนและเจ้าหน้าที่ช่วยให้การฝึกปฏิบัติในห้องฝึกจำลองเสมือนจริงดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.52, SD = .51) ข้อที่มีความพึงพอใจรองลงมา คือ

ระบบคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ใช้งานได้ราบรื่นและไม่มีปัญหาทางเทคนิคที่ส่งผลกระทบต่อ การเรียนการสอน (M = 4.42, SD = .82) และข้อที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือ มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ครบถ้วนหลากหลายและช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในเนื้อหาได้เป็นอย่างดี (M = 4.31, SD = .66) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วยระดับประคองของนักศึกษาพยาบาล (n = 48)

การประเมินด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้รายข้อ	M	SD	ระดับความพึงพอใจ
ระบบคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ใช้งานได้ราบรื่นและไม่มีปัญหาทางเทคนิคที่ส่งผลกระทบต่อ การเรียนการสอน	4.42	.82	มาก
มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ครบถ้วนหลากหลายและช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในเนื้อหาได้เป็นอย่างดี	4.31	.66	มาก
สถานที่เรียนและอุปกรณ์ในห้องฝึกจำลองเสมือนจริงมีความพร้อมและสะดวกในการใช้งาน เอื้อต่อการเรียนรู้	4.38	.57	มาก
การสนับสนุนจากผู้สอนและเจ้าหน้าที่ช่วยให้การฝึกปฏิบัติในห้องฝึกจำลองเสมือนจริงดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ	4.52	.51	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่านักศึกษาพยาบาลมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการพยาบาลผู้ป่วยประคับประคองโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.50$, $SD = .13$) สอดคล้องกับการศึกษาของสมจิตต์ สินธุชัย, กันยารัตน์ อุบลวรรณ, และสุนิษฐ์รัตน์ บุญศิลป์ (2560) ที่พบว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง มีโอกาสฝึกปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย สามารถทดลองตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้โดยไม่ต้องกังวลถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วยจริง อีกทั้งการใช้ผู้ป่วยมาตรฐานร่วมกับหุ่นจำลองเสมือนจริงช่วยเพิ่มความสมจริงของสถานการณ์ ทำให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะทั้งด้านการสื่อสารและการปฏิบัติการพยาบาลอย่างครบถ้วน นอกจากนี้ขั้นตอนการสะท้อนคิด (debriefing) ยังช่วยให้นักศึกษาได้วิเคราะห์การปฏิบัติของตนเอง เรียนรู้จากข้อผิดพลาด และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานจริง จากกิจกรรมและวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยเปิดโอกาสให้นักศึกษาคิด ตัดสินใจ และฝึกปฏิบัติในสถานการณ์สมจริงภายใต้บรรยากาศผ่อนคลายไม่กดดัน จึงส่งผลให้ระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรสุขภาพโดยเฉพาะบุคลากรทางการพยาบาลด้วยวิธีการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ

นี้มีความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วย (นุศ ทิพย์แสนคำ, 2563) สอดคล้องกับรายงานขององค์การอนามัยโลก ที่เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการพัฒนาทักษะของบุคลากรทางการพยาบาลเพื่อรองรับการดูแลผู้ป่วยระยะท้ายที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในสังคมผู้สูงอายุ (WHO, 2020)

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาดตามกรอบแนวคิดทฤษฎีสององค์ประกอบของ Herzberg และคณะ (1959) พบว่า ปัจจัยเชิงใจ ด้านเนื้อหาหามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด ($M = 4.58$, $SD = .34$) ซึ่งสะท้อนถึงความทันสมัยของเนื้อหาการเรียนการสอน โดยเนื้อหาดังกล่าวได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับผู้ป่วยระยะสุดท้าย รวมถึงการใช้ข้อมูลจากสถานการณ์จริงมาเป็นแนวทางในการสร้างสถานการณ์จำลอง ส่งผลให้สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นมีความเชื่อมโยงกับบริบทการทำงานในปัจจุบันอย่างชัดเจนและมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาทักษะที่เป็นของผู้เรียน สอดคล้องกับการศึกษาของอัญพัชญ์ วิวัฒน์กมลชัย, พรรณนิภา ต่อมดวงแก้ว, ปวีณา ยศสุรินทร์, และสมพร ลิทธิสงคราม (2567) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้ช่วยพัฒนาทักษะปฏิบัติและการนำความรู้ไปใช้จริง ส่วนด้านผู้เรียนที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($M = 4.55$, $SD = .22$) อาจเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีนี้ เปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลได้ฝึกทักษะสำคัญผ่านสถานการณ์จำลองเสมือนจริง กระตุ้นให้เกิดคิดวิเคราะห์และตัดสินใจทางคลินิก มีการสะท้อนคิด แลกเปลี่ยน และสรุปข้อดีข้อที่ควรพัฒนาตนเอง ทำให้นักศึกษารับรู้ถึงความสำเร็จและความก้าวหน้าในการปฏิบัติของตน จึงเกิด

ความพึงพอใจและมีความมั่นใจเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Herzberg และคณะ (1959) ที่อธิบายว่าปัจจัยจูงใจ เช่น ความสำเร็จ การได้รับการยอมรับ และความก้าวหน้าในงานที่กระทำ จะช่วยสร้างแรงจูงใจของผู้ปฏิบัติให้สูงขึ้น ทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติของตนเอง และสอดคล้องกับการศึกษาของสมจิตต์สินธุชัย และคณะ (2560) ที่พบว่าการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงจะ ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและทักษะการทำงานเป็นทีม รวมถึงการได้รับข้อมูลสะท้อนกลับจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และการศึกษาของศิริวัลย์ เหรา และเจษฎาภรณ์ อิกำนิค (2568) พบว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองช่วยพัฒนาทักษะการพยาบาล การประสานงานในทีม และการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับปัจจัยด้านจัดการเรียนการสอน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.53$, $SD = .25$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Herzberg และคณะ (1959) ที่อธิบายว่าสภาพแวดล้อมและบริบทในการเรียนมีผลต่อการลดความไม่พึงพอใจของผู้เรียน โดยการออกแบบกิจกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจน มีขั้นตอนการสอนที่เป็นระบบ และมีการสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม จะช่วยลดความวิตกกังวลและความเครียดของผู้เรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวัลย์ เหรา และเจษฎาภรณ์ อิกำนิค (2568) พบว่า การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะเฉพาะทางผ่านสถานการณ์จำลอง

จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเชิงลึก และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้ป่วย ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว มีการสนับสนุนด้านบริบทการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งช่วยสร้างแรงจูงใจ ลดความวิตกกังวล และทำให้ผู้เรียนเกิดความไว้วางใจต่อผู้สอน นอกจากนี้บริบทการทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนนักศึกษาในสถานการณ์จำลองยังช่วยพัฒนาการทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการตรวจสอบข้อดีของกันและกัน สิ่งเหล่านี้ล้วนมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและลดความเครียด ซึ่งสอดคล้องกับกรอบทฤษฎีของ Herzberg และคณะ (1959) ที่เน้นว่าบริบทแวดล้อมที่สนับสนุนจะช่วยลดความไม่พึงพอใจ และเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้ผู้เรียนสามารถมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะเฉพาะทางได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตามด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ($M = 4.41$, $SD = .32$) และด้านครูผู้สอน ($M = 4.40$, $SD = .25$) แม้จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับมาก แต่ยังเป็นประเด็นที่ควรได้รับการปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน เช่น การจัดเตรียมทรัพยากรเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ อุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติ และสถานที่ให้เพียงพอ พร้อมใช้ และเอื้อต่อการเรียนรู้ การอธิบายเกี่ยวกับการใช้งานระบบจำลองเสมือนจริงและขั้นตอนการปฏิบัติในสถานการณ์จำลองอย่างละเอียด รวมทั้งการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการฝึกทักษะอย่างเต็มที่ จะช่วยให้

นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเห็นภาพชัดเจนในวิธีปฏิบัติมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยโดยรวมสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในวิชาการพยาบาลผู้ป่วยระดับประคองได้รับความพึงพอใจอย่างมากจากนักศึกษาพยาบาลในมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบมาอย่างมีเป้าหมายชัดเจน ส่งเสริมทักษะการพยาบาล การตัดสินใจ และการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ ที่แสดงถึงประสิทธิภาพของการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ โดยการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงจึงเป็นกลยุทธ์หนึ่ง queประสบความสำเร็จในการพัฒนาทักษะที่สำคัญสำหรับการพยาบาลผู้ป่วยระดับประคอง และเป็นประโยชน์ต่อการเตรียมความพร้อมบุคลากรด้านการพยาบาลผู้สูงอายุในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาเนื้อหาการเรียนการสอนจากผลการวิจัยที่พบความพึงพอใจด้านเนื้อหาให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด มหาวิทยาลัยควรพัฒนาเนื้อหาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง โดยจัดทำคู่มือการออกแบบเนื้อหาที่เน้นกรณีศึกษาและสถานการณ์จำลองในการดูแลผู้ป่วยระยะประคอง

2. การพัฒนาสมรรถนะผู้สอน เนื่องจากความพึงพอใจด้านผู้สอนอยู่ในระดับมากแต่ยังไม่ถึงระดับมากที่สุด มหาวิทยาลัยควรจัดอบรมพัฒนาทักษะการสอนด้วยสถานการณ์จำลอง

เสมือนจริง และการออกแบบขั้นตอนการพยาบาลที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจทางคลินิก และสมรรถนะทางการพยาบาล รวมทั้งควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงกับวิธีการสอนแบบอื่น ๆ และควรมีการศึกษาวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับประสบการณ์และความคิดเห็นของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญฤทัย ธรรมกิจไพโรจน์, จันทร์ฉาย มณีวงษ์, และ จารุวรรณ สอนองญาติ. (2566). การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล: การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทรภรณ์*, 6(1), 5–28.
- จันทิมา ช่วยชุม, และยุพิน หมั่นทิพย์. (2565). ผลของการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ต่อการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลและความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่. 1. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*, 28(4), 1–14.
- ณัฐชญา บัวละคร, และบุษบา สมใจวงษ์. (2566). ผลของโปรแกรมการดูแลแบบประคับประคอง

- ต่อผลลัพธ์ การดูแลแบบประคับประคอง และคุณภาพชีวิตในผู้ป่วยไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ไม่รับการบำบัดทดแทนไต. *วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล*, 39(3), 42–52.
- นุศ ทิพย์แสนคำ. (2563). การศึกษาพยาบาลด้านการดูแลแบบประคับประคอง. *วารสารเกื้อการุณย์*, 27(1), 98–115.
- ปณิดา พุ่มพุทธร และขวัญตา ภูริวิทย์ธีระ. (2565). ผลของการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนการฝึกภาคปฏิบัติ รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช. *วารสารการพยาบาลสุขภาพและการศึกษา*, 5(3), 37–46.
- ราชนัน เกษดา, และภาวิดา ภูมิคุณ. (2568). ผลของการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลและทัศนคติในการดูแลผู้ป่วยประคับประคองของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารวิทยาศาสตร์สุขภาพและสุขภาพ*, 29(1), 102–115.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวัลย์ เहरา, และเจษฎาภรณ์ อิกำเหน็ด. (2568). ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์เสมือนจริง ต่อความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารการพยาบาล สุขภาพ และสาธารณสุข*, 4(1), 1–10.
- ศุภวรรณ ใจบุญ, ชีราภรณ์ จันทร์ดา, และบัวหลวง สำแดงฤทธิ์. (2564). ความรู้และการรับรู้สมรรถนะในการดูแลแบบประคับประคองของพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 2 ปี ในโรงพยาบาลของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ. *วารสารเกื้อการุณย์*, 28(1), 82–93.
- สมจิตต์ สินธุชัย, กันยารัตน์ อุบลวรรณ, และสุนีย์รัตน์ บุญศิลป์. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงต่อความรู้ความพึงพอใจ และความมั่นใจในตนเองของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ในการฝึกปฏิบัติรายวิชาฝึกทักษะทางวิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษา. *รามารับดีพยาบาลสาร*, 23(1), 113–127.
- สุภัทรา สีแสนห์, จักรพันธ์ กีนออย, ศิริกุล การุณเจริญพานิชย์, และสมคิด รูปงาม. (2565). ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลองเสมือนจริงต่อความรู้ การตัดสินใจทางคลินิกและทักษะการปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยที่มีภาวะกลืนไม่เข้าคายออกเฉียบพลันระยะวิกฤติ: กรณีศึกษา. *วารสารวิจัยการพยาบาลและสุขภาพ*, 23(1), 123–133.
- อัญพัชญ์ วิวัฒน์กมลชัย, พรรณนิภา ต่อมดวงแก้ว, ปวีณา ศสุรินทร์, และสมพร สิทธิสงคราม. (2567). ผลของการเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกภาคปฏิบัติโดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงเป็นฐานการเรียนรู้ต่อความมั่นใจในด้านความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2. *วารสารวิจัยการพยาบาลและการสาธารณสุข*, 4(3), 1–18.
- Alwawi, A., & Inkaya, B. (2022). The effect of two different simulation modalities in palliative

- care teaching on nursing students' knowledge, satisfaction, self-confidence, and skills: A randomized controlled trial. *CIN: Computers, Informatics, Nursing*, 41(4), 246-257. doi: 10.1097/CIN.0000000000000965
- Gillan, P. C., & Johnston, S. (2024). Nursing students satisfaction and self-confidence with standardized patient palliative care simulation focusing on difficult conversations. *Palliative and Supportive Care*, 22(5), 1237–1244. doi: 10.1017/S1478951523001918
- Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. B. (1959). *The motivation to work* (2nd. ed.). New York, NY: John Wiley & Sons.
- World Health Organization [WHO]. (2020). Palliative care. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/palliative-care>
- Zhang, L., Huang, Y.-L., Wu, X.-Q., Liu, C.-Y., Zhang, X.-L., Yang, X.-Y., ... Yang, M.-F. (2024). The impact of virtual clinical simulation on nursing students' palliative care knowledge, ability, and attitudes: A mixed methods study. *Nurse Education Today*, 132, 106037. doi: 10.1016/j.nedt.2023.106037